

Cuvântarea

P. S. Sale Episcopului Dr. ANDREI MAGIERU, rostită Duminecă în 17 Mai a. c., la sfințirea crucii comemorative, ridicată pe Bulevardul orașului Arad, în amintirea
- martirilor uciși în anul 1918.

Astăzi când se împlinesc 17 ani, decând orașul acesta, inima românescului județ Arad, a fost eliberat de sub o stăpânire urgisită de tristă amintire, ne-am adunat aci să punem o nouă pecete, un semn ceresc pe aceste hotare și să facem un nou legământ că nu vom ceda nimănui nicio brazdă din pământul strămoșesc, frământat cu sudoarea și îngrășat cu sângele părinților și strămoșilor noștri.

În fața uneltirilor celor ce mai jinduiesc la moșta noastră strămoșească, am venit să strigăm din nou lumii dreptatea noastră și pentru cei ce vor să facă uitat trecutul să desvăluim încăodată adevărul ca să se știe, că suntem treji și nu vom îngădui ca minciuna și nedreptatea să mai învie odată din mormânt.

Liga antirevizionistă din județul Arad a scris pe această cruce nouăzeci de nume de martiri români din acest județ cari în vremea prăpădului dintre toamna anului 1918 și primăvara eliberării noastre naționale din 1919, și-au frământat sângele cu gila ca dovadă, că pământul acesta a fost răscumpărat cu sângele nostru. Preoți, învățători și alți intelectuali ai satelor și-au înfrățit sângele lor de jertfă pe același altar al martirajului cu nenumărații țărani ca semn al nedespărțitului uniri ce-a fost totdeauna între fiul neamului nostru.

Au săngerat alături femei și bărbați de toate vârstele, doamne și țărance, sănătoși și bolnavi până la copilul nevinovați. Cine ar putea să descrie toate chinurile meșteșugite cu cari ura milenară a dușmanului a stors viața din caldele lor piepturi? Care fel de tortură barbară n'a fost încercată asupra lor? Impușcați ca la vânătoare pe câmp, prin fereastră, în gări, din trenuri blindate sau puși să-și sape groapa pentru a fi împușcați și trântiți în ea, cu țeasta zdrobită de patul

puștii, arși în locomotivă, aruncați în groapa de var sau în canalul morii, ei au murit pentru singura pricină de a se fi născut români. Și dacă știm că acele acte de cruzimă n'au fost săvârșite de persoane fără răspundere, ci de ofițeri și soldați în uniformă, atunci ne putem da seama că mâna ucigașe era îndreptată împotriva neamului nostru întreg și că cei uciși au murit în locul nostru. Sângele lor a astâmpărat pe o clipă setea de răzbunare a tiranului care după ce a stors viața sclavului ce-i scăpa din mână, îl mai cere și viața. Noi nu-i putem uita niciodată căci ei au fost părțile din trupul și sângele nostru; ei și-au jertfit viața spre a dobândi nemurirea. Din pilda lor învățăm că cei ce se jertfește pentru neam, nu rămâne niciodată uitat.

Am adunat numele lor, l-am scris pe cruce și l-am pus sub paza ei. Crucea e semnul jertfei și al izbândei dar în același timp și al ertării. Crucea aceasta e o piatră de hotar aci la despărțirea neamurilor, ea vestește celor ce nu cunosc trecutul nostru că viața neamului nostru a fost plină de suferințe. Pentru cei ce intră la noi ea e un semn ce spune că aici începe o țară zidită pe moaște de martiri. Ea ne vestește tuturor, că dezrobirea noastră din anul 1919 s'a petrecut după o golgotă cu lespede de mormânt. Nu facem astăzi proces nimănui; ne numărăm numai martirii, le așezăm cruce la căpătâi după obiceiul nostru creștinesc; ne rugăm pentru sufletele lor și le cinșim amintirea.

Monumentul acesta arată că un proces milenar al urei s'a încheiat pe aceste locuri. Crucea dovedește că noi românii am fost cei ce am adus jertfa. Răbdarea noastră a biruit ura. Crucea aceasta se ridică pe mormântul unui trecut, ce nu mai poate învia nici-

odată. Nu cerem răzbunare de sânge. Deasupra legilor omenești o lege dumnezească mai puternică, orânduiește ca martirii să trăiască în veci prin sângele lor. Numele lor ca niște făclii aprinse nu se sting niciodată, pe când cele ale călăilor pier deodată cu faptele lor. Din jertfa martirilor ca dintr-o candelă aprinsă se nutrește credința celor vii. Din pilda lor, ca dintr'o torță se aprind și răsar mereu fapte mărețe vrednice de urmat.

Odihniți-vă în pace, scumpli martiri! În loc de răzbunare v'ați făcut părtași de neultare. Nu veți mai rămâne cu fundapi în umbră. V'am desgropat de acolo și vă așezăm în inimile noastre. Sufletele voastre sunt în cer, iar numele voastre rămân scrise pe pământ. Crucea voastră va fi de aci înainte loc de pelerinaj pentru noi în ziua erolor. Dela o cruce a pornit în lume religia creștină ca dela o forță nebiruită; dela crucea unul martiraj pornit-a și stăpânirea românească pe aceste meleaguri. Crucea martirilor e pentru noi cel mai puternic și nebiruit monument ridicat aci pe pământ, pentru că ea e străjuită de sufletele lor din cer. Cinste vouă, scumpli martiri! Amintirea voastră să strălucească pururea între noi.

Inălțare.

Intâmplarea minunată din viața Mântuitorului, înălțarea, prăznuită de creștinătate la patruzeci de zile după înviere, își descopere mai tare înțelesul dacă ne gândim la căderea omului. Căci dacă există o înălțare, o ridicare de sigur că a fost și o cădere. Dacă a existat o înălțare a Domnului la cer, o înălțare de care se bucurau până și îngerii cari coborau și înveseleau se apostolii gata de plâns, de bună seama că a existat și o cădere; aceea a lui Adam și cu el a întregului neam omenesc. Cădere, care a silit pe același înger dela înălțare să incingă săbii mânioase, săbii de foc.

Câtă jertfa și pălmuire! Ce răsturnare a legilor firii chiar a trebuit pentru ca să sosească în fine și clipa înălțării, a șederii de a dreapta Tatălui! Cum a trebuit Fiul omului să pătimească, cum a trebuit să învețe cum n-a mai învățat nimeni altul, ca să răscumpere ceea ce pierduse cu atâta ușorința necugetatului om într'o clipeală de ochi!

Numai după înviere, care e coroana tuturor minunilor Mântuitorului, la patruzeci de zile, vine — cum am zice în graiul de azi — mesagiul cerului că omul e repus în cinste. Că alianța între Dumnezeu și om a definitivată.

Ce profund va fi ofensat omul împărăția cerului, de vreme ce atâta timp a trebuit să treacă și atâtea au trebuit să se întâmple ca

să sosească ziua în care să zică Dumnezeu, Fiului Său: șezi de-a dreapta mea.

Așa e și istoria vieții individuale a omului. După cât zbucium, după câte privațiuni vine clipa de bucurie, de înălțare, de mântuire. Risipești într'un an, într'o zi, într'o clipă ca apoi să rămâi până la moarte în strâmtorare și în disgrație.

Te pierde lăcomia unei mâni, ca abea să te mântuiască hărnicia a lor amândouă, Te pierde pofta unui ochiu ca abea să te mântuiască plânsul și lacrimile vărsate de amândoi. Te pierde capriciul de o clipă, ca apoi abea să te mântuiască cuminența unei jumătăți de vieți.

Ce ușor e să dărâmi! Ce ușor e să cobori în „latura și umbra morții” și ce greu e să urci de-a dreapta judecătorului! Invață creștine din această prăznuire a împăcării crerului cu pământul, cât de prețioase sunt bunurile morale și spirituale.

Pr. Gh. Perva

Sfintirea crucii comemorative,

a martirilor uciși în anul 1918. Adunarea generală a „Ligei Antirevizioniste”. Poporul român din județul Arad, protestează contra revizionismului unguresc.

Duminecă în 17 Mai a. c., poporul românesc din orașul și județul Arad, a comemorat în mod sărbătoresc și cu evlavie creștinească, amintirea martirilor noștri din județul Arad, uciși de unguri în anul 1918

Cu aceasta ocazie „Liga Antirevizionistă” secția Arad și-a ținut adunarea generală și a organizat o grandioasă manifestație antirevizionistă la care au participat zeci de mii de țărani din toate comunele județului nostru. Des de dimineață orașul a fost acoperit cu draperii naționale. Iar dela cele două gări soseau convoiuri nesfârșite de țărani chipeși și mândri, cu fanfare și drapele și cântau marșuri, în care se întona adevărul, că ne sacrificăm toți viața pentru a păstra actualele fruntării ale scumpei noastre patrii Miiile de țărani s'au concentrat în piața catedralei, de unde avea să pornească marea procesiune aranjată de P. S. Sa Episcopul nostru, la crucea martirilor.

La ora 8,11 a sosit la Arad cu trenul accelerat de București, d. Stelian Popescu, președintele Ligii antirevizioniste române. Gara a fost frumos împodobită cu steaguri și pe peron așteptau foarte mulți ro-

ămni în frunte cu președintele organizației din județul Arad, d. Aron Petruțiu, apoi d. prof. Onisifor Ghibu secretarul general al comitetului regional al Ligii pentru Transilvania, d. dr. Aurel Gociman și alții.

D. Stelian Popescu a coborât din tren însoțit de d-nii prof. Ion Lupaș, președintele comitetului regional și Mihail Negru.

După un cuvânt de bun venit al d-lui președinte Petruțiu, oaspeții s'au îndreptat către catedrala ortodoxă, unde au participat la serviciul religios. În fața catedralei se găseau foarte mulți țărani, cari nu mai încăpeau în sfântul locaș.

Serviciul religios a fost oficiat în fața reprezentanților autorităților și a unui public foarte numeros, de un sobor de preoți. Răspunsurile au fost date de corul teologilor din Arad, condus de d. prof. Lipovan.

După serviciul religios dela catedrală, s'a format — la ora 10.20 minute — o impunătoare procesiune religioasă, care a plecat pe strada Eminescu, apoi pe bulevardul Ferdinand până la frumoasa cruce. În fruntea procesiunii era purtată o frumoasă cruce, urmată de 30 de prapori, apoi corul studenților teologi. Au urmat 12 studenți teologi îmbrăcați în stihare frumoase purtând ripizi și făclii, apoi 36 de preoți îmbrăcați în ornate strălucitoare, urmași de P. S. Sa Episcopul Andrei sub baldachin. În urmă d. Stelian Popescu, prof. Ioan Lupaș, Aron Petruțiu, președinții organizației Ligii din alte județe, împreună cu delegațiile cari au sosit, șefii autorităților din județ și oraș și un public imens cari a impresionat întreg orașul.

Monumentala cruce este așezată în capul bulevardului, lângă drumul ce traversează bulevardul spre gara electrică.

Arhitectul Rafiroi a făcut planul acestei cruci și a fost executat de sculptorii frații italieni Rossa, dintr'o singură piatră de granit, adevărată operă de artă, în stilul troițelor românești.

Crucea de granit poartă pe față următoarea inscripție:

„Slăvit să fie Dumnezeu martirilor din ținutul Aradului jertfiți pe altarul desrobirii naționale în anii 1918-19. Ridicatu-s'a această sf. cruce în zilele M. Sale Carol al II-lea, regele României și s'a sfințit la 17 Maiu 1936 de pomenire și legământ vecinic și credincios cu neamul întregit în dreptul său național.

Pe partea cealaltă a crucii se găsesc numele următorilor martiri: preot *Cornel Popescu*, preot *Cornel Leucușla*, inv. *Lazar Tampa*, *Leonte Cioran*, *Nicolae Varna*, *Mitrie Ralca*, *Teodor Gllgor*, *Ignat Ungureanu*, *Teodor Redis*, *Gheorghe Ivanovici*, *Ioan Ioanovici*, *Ioan Popa*, *Pascu Jurjuțiu*, *Iullana Jurjuțiu*, *Valeriu Jurjuțiu*, *Ioan Jurjuțiu*, *Floare Cosma*, *Ioan Istrate*, *Gllgor Alda*, *Sofia Faur*, *Nicolae Lescuțiu*, *Pavel Faur*, *Elena Bardan*, *Elena Petroman*, *Ștefan Popa*, *Ioan Oprea*, *Arsenie Morariu*, *Pahonie Dura*, *Pavel Suba*, *Epihamie Farkasu*, *Mihal Zacoiu*, *Gllgor Horga*, *Nicolae Pascu*, *Ioan Su-*

ran, *Nicolae Farkas*, *Mitra Barlea*, *Ioan Lazarescu*, *Danila Adam*, *Petru Petran*, *Petru Pianga*, *Gheorghe Roșu*, *Iosif Ardelean*, *Zamfir Baltean*, *Protopop Aug. Tarzlu*, *Nicolae Țucudean*, *Teodor Herlo*, *Pavel Tarcea*, *Gheorghe Burca*, *George Batranu*, *notar Gh. Ionescu*, *Veselia Neamț*, *Lisandru Mltrea*, *Mitrie Caba*, *Serb Gh.orghe*, *Solomta Budea*, *Gheorghe Barnada*, *Tenu Haiduk*, *Petru Leuca*, *aveta Motokan*, *Fiorea Bandea*, *Nicodim Morar*, *Iosif Alexa*, *Nicolae Put*, *Antonie Belev*, *Iosif Bandea*, *Gheorghe Pianga*, *Gheorghe Morar*, *Pavel Faur Fiul*, *Ioan Faur*, *Anghelina Clev*, *Fiorea Stoia*, *Antilofie Verisan*, *Saveta Lascuțiu*, *Cosma Zopota*, *Virginia Hotaran*, *Gheorghe Hotaran*, *Teodor Baba*, *Ioan Luclu*, *Petru Cotoc*, *Nicolae Țiska*, *Vasile Țisca*, *Maria Clunganu*, *Toma Petrișor*, *Gheorghe Tuluvamu*, *Pavel Cranic*, *Indrel Zena*, *Alexandru Cofoiu*.

În fața crucii P. S. episcopul Andrei Magieru a oficiat cu strălucitul său sobor de preoți un impresionant serviciu religios apoi a stropit crucea cu apă sfințită. În mulțimea imensă am mai relevat pe d-nii prof. Onisifor Ghibu prof. Victor Stanciu, d. dr. Mihail Șerban, fost ministru, prof. Lazăr Iacob, dr. Aurel Gociman, din partea comitetului regional al Ligii pentru Transilvania, apoi numeroase de legații din partea organizațiilor județene din Ardeal ale Ligii.

După serviciul religios au fost rostite numeroase discursuri, cari au fost transmise prin patru megafone pentru miile de țărani, cari au năpădit pe toate drumurile și piețele din împrejurimi. Cel dintâi a luat cuvântul P. S. S. episcopul Andrei vorbirea P. S. Sale o publicăm ca articol de fond.

După cuvântarea P. S. S. episcop, corul condus de d. prof. Lipovan a cântat „Imnul Regal”.

Directorul ziarului „Universul” și președintele Ligii Antirevizioniste Române, d. Stelian Popescu, a spus:

„Cine a cercetat, cu băgare de seamă, istoria vieții noastre politice și sociale, s'a putut convinge că nu există un simbol mai potrivit spre a exprima ceea ce am fost și ceea ce suntem, decât semnul care s'a arătat pe cer împăratului Constantin cel Mare, însoțit de cuvintele „cu aceasta vei învinge”. Este semnul crucii. Ce reprezenta el atunci? Instrumentul de caznă pe care a suferit omul cel fără de păcat, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu el însuși, și în acelaș timp semnul mântuirii, care a venit în lume prin și după suferința pe cruce. Luptă, suferință, izbăvire: iată ce închipuește crucea în fața căreia ne aflăm. Ea ne aduce aminte, că acum 18 ani au căzut aici cei 90 de martiri ai noștri, jertfindu-se pentru mântuirea unui neam asuprit și prefăcând țărâna în altar de rugăciune și de amintiri sfinte.

Adunați aici spre a sărbători înălțarea ei, cel dintâiu gând care trebuie să răzbată cugetele noastre este fiorul înălțării sufletelor noastre spre idealul că-

ruia trebuie să sacrificăm toată ființa noastră, și care poate fi sintetizat în următoarea formulă: *Păstrarea, Întărirea și Valorificarea Patrimoniului primit*. Acest patrimoniu are la temelie jertfa celor ce au murit pentru idealul național, dar trebuie să-l însuflețescă munca fără preget a celor ce l-au primit și cari au nu numai dreptul folosinței neștirbite, ci și sarcina de a-l crește și valorifica.

Acum 18 ani, dușmanii au depus armele. La început se arătau ca melușei pentru că i-am scăpat de Bela Kun și de sângeroșii și jefuitorii lor tovarși. Dar deodată pericolul trecut, ei au început să unelțească. La început pe sub ascuns, apoi din ce în ce mai fățiș, până ce azi, fără nici o frică, se ridică contra statului și țării românești, a cărei indulgență o consideră slăbiciune. Pretutindeni ei spun, că dacă până acum nu s'au îndreptat greutățile cari au urmat războiului, cauza este incapacitatea noastră de a stăpâni, iar nu neputința de a înlătura toate stricăciunile produse în lumea întreagă de războiul cel mai mare pe care l-a cunoscut omenirea.

Fără îndoială noi avem un cusur, este prea mare bunătatea și blândețea noastră, de care tot streinul și mai ales ungurul caută să abuzeze.

Această bunătate ne-a făcut acum câțiva ani să nu ne dăm seama de unelțiile dușmanilor contra noastră. Primeam eu din când în când plângeri dela românii de pe aici, de felul cum stau lucrurile. Autoritățile căutau să le acopere, în nădejdea că vremea îi va face și pe ei să fie oameni de omenie.

Judecând astfel, se înșelau, fiindcă ei nu uită prada perdută și cereau fără sfială revizuirea tratatelor. Atunci am dat alarma, și făcând apel la toți românii să fie cu grijă la hotare, am înființat »Liga Antirevizionistă«, al cărei scop este să ne facă să privim cu băgare de seamă, să ne desmetim din toropeala în care căzusem după marea efortare făcută în timpul războiului, să mai lăsăm la o parte din bunătatea noastră, pe care dușmanul o folosește pentru el și în dauna noastră și să ne gândim la datoria ce avem, ca să ne păstrăm neștirbit hotarul pentru a nu ne blestema morții din morminte. Glasul meu însă, ori cât de mare ar fi trâmbița pe care o țin în mână, nu va putea fi auzit dacă și în sufletele dvs. nu va fi credința că trebuie să ne apărăm dreptul nostru, pământul nostru, cu prețul vieții noastre, dacă această conștiință nu vă va aduce aminte de suferințele ce ați avut în trecut, dacă cei din fruntea dregătorilor, ca și cei de jos, nu vor fi strâns uniți în jurul steagului românesc, spre a-l apăra.

Înainte a acestei cruci, simbol al suferinței, dar și al mântuirii, cruce destinată să amintească faptele celor ce s'au sacrificat pentru neamul nostru în zilele de urgle, să ne luăm angajamentul și să jurăm că de azi înainte vom începe să ne gândim mai adânc la neamul nostru, că vom uita certurile dintre noi și

că ne vom da toți, toate silințele să facem zid la hotarul de Vest al țării. „*Să murim mai bine în luptă cu gloria străbună, decât să fim sclavi în vechiu-ne pământ*”

Corul a cântat apoi imnul antirevizionist, foarte melodios al d-lui prof. Lipovan apoi a luat cuvântul d. prof. Ion Lupuș care a spus:

Iar ni se dă ocazia să amintim pe mucenicii cari s'au jertfit pentru pământul nostru desrobit. Amintirea mucenicilor nu este numai o datorie creștinească, ci a fost și va rămâne în viața tuturor românilor un puternic factor de educație și continuitate. De câte ori îmi aduc aminte de aceste fapte mărețe, mă închin memoriei eroilor noștri naționali, cari au căzut jertfă pentru desrobirea giei strămoșești a căror pildă trebuie să se infiltreze cât mai adânc în sufletele noastre. Este glasul care strigă și care vine de pe celelalte tărâmurii spre a ne înălța, spre a da sufletului nostru puterea de a se ridica în slava cerului, dând cugetelor noastre măreția acestui moment de înălțare sufletească. La inaugurarea acestei cruci, împodobită cu numele unui impresionant număr de martiri, rog pe P. S. Sa să nu lase să fie șters nici un nume; iar preoții în altare să pomenească la toate sfintele slujbe numele acestor martiri și profesorii lumii să pomenească în toate ieșirile lor pentru ca aceste 90 de nume să nu fie uitate nici odată. Rostul mare al unor martiri de seamă ai neamului nostru este să-i aducem urmașilor noștri ca exemplu spre a-i urma.

Acum câțiva ani s'a desvelit la Chișineu (Criș) monumentul luptătorului național Mihaj Veliciu. Sufletul mare al acestor mântuitori să nu fie sfințit numai prin cuvinte, ci și prin fapte. De datoria noastră a tuturor este, ca atunci când trecem pe lângă acest monument să ne dăm străduința să fim la înălțimea acestor 90 de eroi. Și se cuvine ca aceste 90 de nume să le avem pururea în sufletele și inimile noastre, în frunte cu toți acei martiri conducători, fauritori și luptători ai României întregite ca Ștefan Cicio Pop și nemuritorul Vasile Goldiș, cari la 1 Decembrie 1918 au câștigat pentru românism de pe această graniță libertatea națională. Ce însemnează libertatea națională pentru români? Însemnează unirea tuturor pentru veșnicie, însemnează răscumpărarea dreptului la viață a unui popor a cărui conștiință a fost oprămată în cursul veacurilor milenare.

Am ajuns, fraților, clipa libertății noastre naționale, care datorită jertfelor aduse pe altarul patriei, s'a împlinit. Pentru veșnicia acestei uniri o credință și o jertfă se cuvine tuturor.

Să fim pururi slăvitori ai acelor cari au răscumpărat cu viața și cu sângele lor pământul desrobit. Pe oasele voastre, mucenici, s'a clădit țara mare și puternică ce o avem astăzi. Lăudă vouă, cinste, mărime vouă eroi ai neamului nostru.

Cuvântarea d-lui dr. I. Suciu fost ministru

Dacă vorbesc astăzi în fața d-voastră, eu om bătrân gârbovit și îmbătrânit în lupte, în lupta pentru neamul nostru, este ca să vă amintesc vouă bătrânilor și să vă strig vouă tinerilor să fiți demni urmași ai eroilor căzuți în luptele pentru desrobirea noastră dela 1918.

În primăvara anului 1919 când au căzut jertfă acești 90 de martiri, pe cari îi putem asemăna cu mucenicii creștinismului, noi nu ne temem de ei. Cu toate că noi avem majoritatea, noi nu puteam avea comanda și nouă ni se retrăgeau toate drepturile. Noi pe vremea acela am învățat să fim disciplinați, uniți și nedesbinați de aceea, ei nu puteau să ne facă nimic, pentru că fiecare victimă ne aducea cu zece de mii de ori mai multe puteri, ca să luptăm mai tare contra dușmanilor seculari. Noi conducătorii am hotărât să îndepărtăm pe cei slabi, strângându-ne rândurile în jurul lui Vasile Goldiș și a celorlalți cărturari ca să vadă toată lumea, că poporul român e stăpân pe sine și deci pe țară. Trebuie să știți că numai prin jertfe se poate stăpâni moștenirea lăsată de martirii noștri. Trebuie să știm să jertfim și noi pentru cei cari ne vor urma, cum s'au jertfit și alții pentru noi. Mi-aduc aminte de preotul Cornel Leucuța, pe care l-am văzut copil în 1873, de Hotaran, de Popescu și cellalți. Am ridicat în acest colț de țară monument veșnic tuturor eroilor noștri. O convingere solidară trebuie să străjuiască la această cruce: fratele soția, copiii, partizanii, toți trebuie să ne îngrijim de aceste morminte sfinte pe cari nu trebuie să lăsăm nici un moment să crească iarba uitării. Mulți tineri nu știți luptele și suferințele noastre. Eu consider că acest monument nu formează decât un început de datorie față de martirii neamului. Am învins pentru că am fost tari și trezi la datorie. Atunci când noi, cu toții vom fi tot așa de solidari cum au fost ei, vor vedea vânzătorii de vorbe goale, că noi suntem ca o stâncă de granit și nu ne predăm în fața nimănui. Când vom fi înarmați vom fi cu toții o apă și un pământ; vom fi de trei ori mai tari decât înaintașii noștri. Când spun aceste cuvinte sunt solul societăților culturale și morale din acest județ și făgăduesc că vom fi întodeauna la înălțimea acestor momente solemne.

Termin zicând: *Așa să ne ajute Dumnezeu care trebuie să fie lozinca noastră acum și în vecii vecilor!*

Cuvântul d-lui prof. Ișcaniu Crișan, director de liceu

Societățile culturale își exprimă prin rostul meu toată recunoștința și admirația față de eroii martiri, în amintirea cărora s'a ridicat această sfântă cruce. Poporul românesc este un popor de martir. Istoria lui se confandă cu un neîntrerupt martiraj. Dela străbu-

nul dac, care a sângerat aci spre a plămădi ființa neamului românesc, și până la eroii care cu scumpul lor sânge au răscumpărat libertatea noastră națională, întreg trecutul nostru poartă pecetea unei necontenite jertfe de sânge.

Aceasta meru reînviată jertfă n'a putut rămânea nerăsplătită, ea a fost cheagul prin care s'a fortificat sufletul neamului în vremurile de restriște. Amintirea sângelui de martir ne-a dat tăria de a nu șovăi o clipă în fața destinului necruțător, moartea atâtor martiri a fost vlața noastră dealungul veacurilor, prin ei suntem astăzi ceace suntem, ființe libere pe un pământ liber. Martirii cărora li s'a închinat acest sfânt altar se încadrează în chip firesc în acest nesfârșit cortegiu de mucenici al neamului. Cu cămașa sfârtecată de baloneta opresorilor de ieri, cu fața pătată de sânge, dar iluminată de nimbul nemuririi, îi văd defilând în fața acestei sfinte cruci, care ne va reaminti zi de zi numele lor. Aradul cu românescul său județ, unde în atâtea rânduri s'au ascuțit arme și s'au iscodit lozinci de lupte, Aradul leagăn al visului nostru secular, sfânt Ierusalim al credinței noastre în izbânda dreptății divine, era firesc că acest ultim tribut de sânge să revină lui și l-a dat cu prisosință. Într'un timp când frații din celelalte ținuturi se ospătau la marele praznic al unirii, Aradul sângeră încă din mii de răni, dându-ne martiri pe cari-l prăznuim astăzi. Slăvită fie amintirea lor și de toți cinstită. Iar crucea, care se înalță majestuosă aci la răspântile de drumuri, să ne reamintească iarăși și iarăși zi de zi, clipă de clipă, marea datorie pe care o avem, de a păstra neatins patrimoniul sfânt dobândit prin jertfa lor. Să ne legăm deci prin jurăminte fraților, în aceste clipe de reculegere pioasă, că mai curând ne vom înșiru cu toții în convoiul lor, decât să îngăduim ca o singură piatră de hotar să se clintească din loc. Așa să ne ajute Dumnezeu.

Uorbirea d-lui fl. Petrușiu

Acum 3 ani în ziua de 28 Mai, când ați venit vre-o 35 000 din întregul ținut al Aradului să faceți dovada solidarității românești, împotriva d-voastră încercărilor revizioniste maghiare, vă spuneam că ne vom mai revedea în marea armată a păcii, care luptă pentru integritatea granițelor țării noastre. V'am chemat acum să prăznuim împreună cel mai mare praznic creștinesc și național, sfințind această cruce ridicată pentru martirii neamului românesc, din ținutul Aradului, cari au murit cu ea și pentru ea. V'am chemat apoi ca să asistați la adunarea generală a comitetului regional pentru Transilvania al Ligii Antirevizioniste Române, unde se vor lua hotărâri importante în ce privește problemele românismului dela granița de Vest a țării, a acestui românism, care este cel mai chemat să-și apere dreptul și viitorul împotriva dușmanilor

apropiați. Rostul meu este ca să predau această cruce celor cari urmează să se îngrijească de ea în viitor. Această cruce a martirilor se datorește în primul rând organizației „Străjerii Româneli”, idee pe care și-a însușit-o, cu contribuția și cu truda fraților români, idee pe care și-a însușit-o apoi „Liga Antirevizionistă” din Arad în anul 1934 și a realizat-o cu contribuția și cu truda fraților români din ținutul Aradului. Cheltuielile pentru realizarea ei au fost de 135.000 lei.

În sfârșit a vorțit d. *dr. Romulus Coțoiu*, primarul orașului, care a mulțumit pentru frumoasa inițiativă pe care a luat-o Liga Antirevizionistă română, ridicând acest monument, care este începutul seriei de monumente românești, cari vor trebui să fie ridicate la Arad în viitor. A promis că va păstra cu toată sfîntența și va îngriji monumentul eroilor martiri din 1918—1919.

Serbarea dela Sf. Cruce a luat sfârșit și procesiunea a pornit înapoi spre centrul orașului, în același ordine în care a sosit, în sunetele muzicii țărănești din județ.

La ora 1 jum. s'a dat o masă comună la „Cercul românesc”.

Seria toastelor a fost deschisă de P. S. S. episcop Andrei Măglieru, care a închinat pentru M. S. Regele, Au urmat d. nli Aron Petruțiu, președintele organizației Ligii din Arad, Coțoiu, primarul orașului, prof Ioan Lupaș și venerabilul luptător dr. Ion Suciu, care a arătat în cuvinte frumoase, că Aradul a fost chiar pe vremurile ungurești o citadelă de neînving a statului național românesc. Azi acest Arad este transformat într'o cetate de graniță, pe care țara și neamul românesc are tot interesul s'o întărească tot mai mult.

Adunarea ligii antirevizioniste, regionala Ardeal

După masă la ora 4 s'a ținut adunarea generală a comitetului regional pentru Transilvania al Ligii antirevizioniste române.

Sala vastă a palatului cultural a fost fixată de lume, venită din diferitele părți ale Ardealului, pentru a auzi cuvântul conducătorilor. La biroul adunării generale au luat loc. P. S. episcop Andrei d-nii Stelian Popescu, prof. I. Lupaș, Onisifor Ghibu, Aron Petruțiu, și dr. Aurel Gociman, secretarul general al organizației regionale.

Adunarea s'a deschis prin „Imnul Regal”, cântat de muzica poliției.

Adunarea a fost deschisă de d. prof. univ. Lupaș. D-sa a spus următoarele:

Sub presiunea nefastelor urmări ale războiului, provocate în parte și de miopia politică a conducătorilor săi, deși Ungaria a fost nevoită să ratifice tratatul de pace dela Trianon, oricât de neplăcute i-ar

fi fost stipulațiunile acestui tratat, pentru cecece se obișnuise a visa, un imperiu independent, cu nu mai puțin de 20 milioane maghiari veritabili. Independența le era acum garantată dar într'o formă și în niște granițe cari nu voiau să se împace cu iremediabilele lor grandomanii, oricât de urgisită le-a fost adesea-ori stăpânirea austriacă a habsburgilor. Aceasta dinastie le a dat timp de patru secole un sprijin foarte însemnat, cu ajutorul căruia și-au putut desvolta în paguba celorlalte popoare pecare fatalitatea istorică le-a înlănțuit într'o prea îndelungată și chinuitoare mototolire în cătușele coroanei ungare. Acum ficțiunea statului unitar ar fi putut deveni o realitate în limitele teritoriului unde înainte cu o mie de ani descălecasea cetele lui Arpad. Dar cei ce ostensesc spre a o vedea transformată în realitate vor avea încă mult de lucru, dacă sunt exacte informațiunile că jumătate din actualii cetățeni ai Ungariei poartă și în timpul de față nume străine, cari arată origina lor foarte puțin maghiară. De aci, legea maghiarizării numelor a pornit să și intensifice acțiunea, cu ajutorul tuturor autorităților oficiale din țara lui Horty. Este o dreptate immanentă a istoriei.

Însăși Ungaria pare a fi înțeles adevărul acesta. Deaceea a ratificat tratatul dela Trianon. Dar cei ce au ratificat Ungaria oficială, aveau de gând să respecte și să ducă la îndeplinire cecece au încheiat discuțiile parlamentare prin ratificarea tratatului, ascultând în picioare cuvântul raportorului Carol Huszar și făcând mărturisire publică a credinței lor religioase și naționale patriotice: „Cred în Dumnezeu, cred în patrie, cred în reînvierea Ungariei milenare (?)”.

Iată o întrebare care a rămas de actualitate palpitantă.

D. prof Lupaș a adus apoi mulțumiri P. S. Andrei. A exprimat apoi cuvinte de omagii la adresă d-lui Stelian Popescu, președintele Ligii, căruia publicul din sală i-a făcut o călduroasă manifestație de simpatie. A adus mulțumiri d-lui dr. Aron Petruțiu, președintele Ligii Antirevizioniste din Arad, pentru munca, abnegația și patriotismul său.

D. Stelian Popescu, președintele Ligii, a răspuns următoarele:

„Am acceptat cu multă bucurie invitația care mi s'a făcut de a lua parte la adunarea generală a Ligii din Arad. Am socotit că este o datorie pentru mine ca în ceasurile prin care trecem astăzi să fiu alături de dv. În aceste clipe îngrijorătoare pentru țara noastră, nu trebuie lăsat nimeni să trăiască în nepăsare față de evenimentele ce se petrec astăzi peste tot și față de îngrijorarea care domnește chiar și la Geneva. Am venit în mijlocul dv. ca să vă asigur că noi cei dela comitetul central veghem ca împrejurările cari s'ar putea desfășura să ne găsească pregătiți. A fost o vreme când, după un război care a sguudit întreaga omenire, se credea că nu va mai fi un alt răz-

boi și pentru că a trecut prea multă vreme de când am stat nepăsători la sbuciumările din alte țări, astăzi trebuie să luăm o altă atitudine. Și în toate acestea se dovedește că firea românească este veșnic în căutarea a ceva nou.

Pentru noi pericolul cel mare este vecinul dela frontiera de Vest, veșnic nestâmpărat și de aceea trebuie să ne gândim să-l punem la iocul lui, după cum a spus Papa Clement al XVII-lea, regelui Sobieski al Poloniei, când a fost întrebat dacă e bine să se înțeleagă cu ungurii pentru a merge în ajutorul germanilor din Viena.

Răspunsul a fost: Înțelegeți-vă mai bine cu românii, pentru că pe cuvântul ungurilor nu te poți baza niciodată“.

Din această cauză când noi ne-am gândit să înfiptuim Liga Antirevizionistă, care s'a făcut pentru a spulbera ideea multora ce zic ca fiecare român este și antirevizionist și nu este nevoie să se facă o ligă. Dv. știți însă, că orice idee pentru ca să dea rezultate frumoase, are nevoie de potențiali dătători de energie și începuturile Ligii au dovedit în deajuns că ea este o necesitate și că rolul este să ridice sufletul la acest potențial. Scopul principal prin urmare este siguranța granițelor noastre. În lupta aceasta pe care Liga Antirevizionistă o duce cu concursul publicului, noi trebuie să atragem spiritele ca să fim gata cu toții și în deajuns pregătiți atunci când va fi nevoie. În adunarea de azi, publicul a dovedit că este întregit și că președintele de aci a făcut tot ce-i stă în putință pentru a răscoli tot ce trebuie răscolit în suflete. Trebuie să vă ajutați, și nu găsec ajutor mai mare decât acela pe care să-l dea biserica noastră creștinească prin capii săi, printre cari se află P. S. episcop Andrei tot Andrei a fost și apostolul care a propovăduit creștinismul în aceste părți. De el avem nevoie ca să ridice sufletele românești de pe această graniță la adevărata lor chemare. De aceea îmi iau îndrăsneala să propun ca președinte de onoare al comitetului regional pentru Transilvania pe P. S. S. episcop Andrei Magieru.

Se ridică P. S. Sa care spune:

Sufletul românesc dela aceste hotare e treaz și veghiază pentru țara întreagă. Grănicerii neadormiți, cu ochii țintă la hotare, sensibili la cea dintâi suflare de vânt de dincolo și chinuși la cel mai mic semn de slăbiciune dinlăuntru, noi nu ne putem permite alunecarea nici pe o clipă dela postul de veghe. Suntem nu numai cea dintâi linie de piepturi, ci avem în ele primele îngrijorări de soarta țării. Stâncă în mijlocul valurilor. Aci isbesc cele dintâi valuri dușmănoase, și fiecare hueț de val ce se frânge de țarm lasă un ecou în inimile noastre. Ne mărturisim a fi un trup și sânge cu restul țării și ne dăm seama, că soarta noastră este concrecută pe veci. În fața minciunii dușmanului

de eri, noi fimem treaz trecutul și arătăm locul rănilor pe trupurile noastre. În fața amăgirii unui viitor, fără tradiții în sufletul nostru, noi curățim mușchiul depe crucile din cimitir și reaprindem tămâia din bisericuțe, — arme isbovitoare de totdeauna. Nu ne mulțumim a justifica dreptul nostru la acest pământ prin faptul, că i-am muncit glia și am apărat-o cu sânge sau că văile și munții cu numiri primite dela noi simt alături de noi, ci aci la despărțirea apelor prin intuiția comparației conștiința superiorității noastre de rasă răsare mai lucidă. N'am fost destinați numai a avea aci rolul pletrelor ce rămân pe loc peste cari valurile trec, ci Dumnezeu ne-a sortit acest pământ spre a întipări pe dânsul pecetea civilizației noastre daco-romane. E o mare mângâere să vedem azi bătând alături de noi inima întregii țări. Ochii noștri de veghe sunt sporiji; brațul nostru de apărare e întărit; sufletul nostru e încălzit. Sorbim puteri noi din acest suprem sprijin sufletească pe care ni-l dă conștiința unității de sânge și simțire cu neamul întreg.

Mulțumim Ligii Antirevizioniste pentru acest prilej de înălțare sufletească de care am simțit atâta nevoie.

Binecuvântând acțiunea Ligii și zicându-vă un bine ați venit, vă asigur că sămânța semănată cade aci pe pământ bun și va aduce bogată roadă.

P. S. episcop Andrei Magieru a mulțumit apoi impresionant pentru alegerea sa ca președinte de onoare, propunere care a fost primită cu ovajii de adunarea generală.

În numele organizației „Straja Țării“ din Arad a vorbit d. prof. *Toma Strelcowski*, aducând omagiul străjeriei și cercetășiei dela frontiera de Vest.

Discursul a fost inimos și plin de entuziasm.

A urmat apoi raportul secretariatului general al comitetului regional pentru Transilvania al Ligii Antirevizioniste, citit de d. secretar general, dr. Aurel Gociman.

D. dr. *A. Petruțlu*, președintele organizației județene din Arad al Ligii, a luat apoi cuvântul, vorbind despre problema românismului dela granița de Vest, într'un discurs foarte bine documentat, d-sa a expus întreaga problemă a întăririi elementului românesc de la graniță, spunând că trebuie să se dea mai mult concurs școalelor românești, căci după 17 ani dela unire, elementul românesc în școli este în scădere, calitativ și cantitativ.

Presa de pe frontieră este străină. De zece ori mai numeroasă decât cea românească. Cum să ne apărăm împotriva provocărilor ziarelor maghiare dacă nu avem aci o presă românească locală? Rog comitetul regional să pună în programul său ideea înființării unui puternic ziar românesc antirevizionist la Arad. Arată apoi că colportajul ziarelor trebuie să fie dat românilor, iar nu evreomaghiarilor cari boicotează presa românească. Pe frontieră trebuie să se institue o

cenzură permanentă din punct de vedere național, nu o cenzură politică.

D. Stelian Popescu, răspunzând cuvântării d-lui A. Petrușiu, a spus următoarele:

„Ora este prea înaintată. Cu toate acestea îmi iau permisiunea de a răspunde la problemele cari s'au ridicat de d. președinte Petrușiu. Dar țin să spun că suntem cu toții vinovați de starea actuală de lucruri, nu numai oamenii politici, pentru că nu am reacționat imediat atunci când s'au votat legile cari calcă drepturile românilor (legea care permite vânzarea pământurilor obținute prin reforma agrară).

În chestiunea presei din provinciile alipite este o adevărată nenorocire pe care o cunosc și eu. Iar pentru că d. Petrușiu a stăruit atât de convingător ca să se înființeze un ziar românesc independent care să susțină ideile românismului aci la granița de Vest și care să facă o propagandă românească serioasă, *eu sunt gata să vin în ajutor, punând la dispoziție un fond de 200 mii lei pentru înființarea acestei gazete.*

(Publicul primește cu ovații gestul d-lui Stelian Popescu).

D. Onisfor Ghilbu a spus că Aradul este primul oraș la care s'a gândit comitetul regional al Ligii, când a început intensificarea acțiunii sale și Aradul a dovedit, că merită atențiunea care i s'a acordat. Inceputul pe care l-a făcut comitetul regional este foarte promițător și va continua.

D. președinte Stelian Popescu nu a venit numai pentru a vedea situația de aci ci și pentru a se bucura de rezultatele obținute, și pentru a face gesturi mărimoase pe cari le-ași aplaudat dv.

D. Ghilbu s'a obligat să scrie patru articole pe lună, în mod gratuit, pentru noul ziar ce se va înființa la Arad.

D. Bozdog, vice-președintele Ligii din Tg. Mureș, a atras atențiunea comitetului regional asupra situației românilor din secuime, care este foarte grea și care nu trebuie neglijată. Se impune o acțiune de stat — a spus d-sa — căci până acum statul a făcut foarte puțin pentru secuimea pe care ungurii o reclamă pentru un coridor.

Cere ca viitoarea adunare generală a Ligii să se țină în secuime.

D. prof. Lupaș a închis apoi adunarea generală.

Seara, P. S. episcop Andrei a oferit la episcopie o masă, în cinstea d-lui Stelian Popescu, la care au fost invitați conducătorii comitetelor regionale și ale organizațiilor județene ale Ligii.

A vorbit d. Stelian Popescu, aducând omagii P. S. episcop Andrei. A răspuns P. S. Andrei declarând că înțelege să consacre întreaga sa viață cauzei naționale și bisericii ortodoxe române.

Ziua Eroilor.

Ca un omagiu pentru comemorarea și glorificarea Eroilor, căzuți pentru înfăptuirea unității noastre naționale, sărbătoarea Înălțării Domnului, a fost decretată sărbătoare națională închinată în amintirea eroilor noștri.

Aducem prinosul recunoștinței, aceluia ce au luptat și și-au jertfit viața pe câmpurile de bătaie, din a căror sânge vărsat s'a realizat visul nostru secular.

În aceasta zi, aducem scumpulor mucenici ai neamului, legământul sfânt, că vom apăra cu toate puterile, patrimoniul scump ce ne-au lăsat nouă moștenire.

Cultul eroilor, să fie pentru noi, dar mai cu seamă pentru generația tină, prilej de reculegere și îmbărbătare pentru vremurile tulburi prin cari trecem. Să făgăduim că umăr la umăr, ne vom întări forțele morale și materiale pentru apărarea actualelor granițe ale scumpei noastre patrii.

Ca și în anii precedenți, ziua eroilor a fost sărbătorită în orașul Arad și în toată eparhia cu evlavie și patriotismul entuziast, ce caracterizează pe Românii dela frontiera de vest a patriei noastre.

La ora 9 dimineața în toate școlile s'au ținut de către profesorii rânduși pentru acest scop, vorbiri în cari s'a făcut apologia zilei. La ora 10 s'a făcut parastase în toate cimitirile, după programul stabilit de autoritățile din Arad. Și aici s'au ținut cuvântări în cari s'au preamărit jertfa eroilor.

Autoritățile și școlile au participat la parastasul oficial în garnizoana din Arad, la monumentul eroilor.

Cuvântare

rostită la o întrunire a învățătorilor români din Banatul jugoslav.

Stimați învățători!

Să-mi dați voie să-mi exprim bucuria sufletului pentru prezența D-voastră aici și să o consider ca o cinste deosebită pentru comuna noastră. Astfel de manifestări sunt foarte rari pentru noi Românii din nordul Banatului, cari în urma poziției geografice fatalmente suntem mai izolați și trăim mai singularizați de restul fraților noștri. Întruniți din 7 sate și într'un mănunchiu așa de impresionant, eu văd în reuniunea D-voastră nu numai expresia unei solidarități colegiale, ci mai vărtos expresia și biruința unui principiu

scump, *biruința solidarității culturale și a unității noastre sufletești*, între orice împrejurări și situații ne-ar arunca soarta pe acest pământ. Iar când vă văd, tineri, entuziaști și animați de idealism, nu pot să nu vă spun, fără intenții de măgulire că, alături de biserica lui Hristos, voi sunteți speranța și garanția zilei de mâine. Să-mi permiteți să mă explic, aruncând o scurtă privire retrospectivă asupra trecutului apropiat.

Războiul mondial cu cortegiul său de suferințe se sfârșise în anul 1918. Popoarele se eliberaseră și după veacuri întregi de opresiune erau dornice după dreptate și libertate. În anul 1919 s'a fixat noua așezare a lumii, bazată pe principii mai juste și umane. Noi Românii din Banatul jugoslav ne-am încadrat cu toată loialitatea, caracteristică firii noastre, în noua patrie jugoslavă. Cași minoritate etnică, ca o ramură mică dar verde a neamului românesc, trebuia însă să începem o viață nouă, trebuia să ne organizăm și manifestăm ca atare, dacă voim să ne menținem limba, cultura și sufletul, elementele prin care respirăm ca Români. — Aici în Banat totdeauna a pulsat o coștientă viață românească. Imediat după războiu a urmat însă un fenomen neprevăzut, care ne-a slăbit resorturile naționale și anume: pătura conducătoare ne-a părăsit și a trecut în România. A fost un adevărat exod. Aproape toți intelectualii au pornit peste hotar, ca niște paseri călătoare, când migrează toamna spre limanuri mai călduroase. S'au dus avocații, medicii, profesioniștii liberi, majoritatea învățătorilor — unii mânați de însuflețire, iar alții atrași de mirajul plasamentelor mai fructuoase în viață, făcând totuș dincolo pe naționaliștii și martirii neamului. Dar să nu-l condamnăm, așa era curentul și spiritul vremii. Apa trece, petrele rămân. Și cine a rămas aici? A rămas, ca să zic așa talpa țării, poporul; au rămas plugarii legați de glia strămoșească, ca un arbore cu rădăcinile înfrupte adânc în pământ, iar lângă ei au rămas părinții lor sufletești, preoții legați cu inima de biserica strămoșească, unde s'au retras rugându-se în intimitatea divină a altarului pentru vremuri mai bune. Alături de ei, ca de sămânță, au mai rămas puțini învățători.

Un stup fără regină, o armată fără comandanți și un popor fără conducători se risipește. Noi totuși nu ne-am risipit, nu, pentru că ne-am strâns laolaltă ca puli sub cloșcă, ne-am strâns și încheșat sub aripile *bisericii ortodoxe române*, care ne-a ocrotit. — În celelalte ramuri ale vieții noastre publice a urmat o stagnare, ba chiar o desagregare generală. S'au făcut încercări sporadice pentru organizarea nației, fie sub raport cultural, fie sub raport politic, dar toate au eșuat, pentru că cei 2—3 preinși conducători ce ni-s'au octroat singuri, n'au fost la înălțimea chemării. Nu e însă locul și timpul să le facem procesul, ci constat numai o realitate dureroasă.

Pe teren școlar situația a fost și mai gravă. —

Aici a urmat un adevărat dezastru. — Trebuie să știți, că înainte de războiu țărani români din Banat stăteau în fruntea tuturor țărănilor din celelalte ținuturi românești. Dragostea lor de carte și școală era cunoscută. Aproape nu existau analfabeți în generațiile tinere. Dovadă eclatantă sunt și impozantele clădiri școlare înălțate din sudoarea și contribuția enoriașilor ortodocși români, fără nici un sprijin material sau moral dela stat. — Durere însă, căci aceste edificii și sale de învățământ vreme îndelungată după războiu au rămas zăvorâte și mute. — Rândurile învățătorilor noștri, decimate prin emigrări și moarte, nu s'au priment cu forțe noi, sau locurile lor au fost ocupate de învățători străini, cari nu ne cunoștea limba și nu ne înțelegeam sufletul. Au fost comune frunțase cu 5—6 posturi, cari n'aveau nici un învățător român. Era o jale, un spectacol tragic. — Țărani noștri și noi toți, încercam adevărate dureri fizice și morale văzându-ne odraslele crescând ca niște pomi sălbateci. — Situația era disperată dar ceasul suprem, după ani întregi de pertractări și elaborări, s'a pus la punct și a intrat în vigoare *convenția școlară*. Aceasta a fost salvarea. Să ne exprimăm toată grațitudinea acelor personalități marcante, jugoslave și române, cari au încheiat acest act istoric și cari veghează la aplicarea lui. — Dar convenția în sine este o literă moartă, o serie de paragrafi. — Aceasta convenție trebuia să capete duh de viață făcător. Și a căpătat. — Iar acei modești pioneri, cari au dat și dau viață și cuprins convenției școlare sunteți voi iubii învățători, cari v'ați părăsit căminurile și familiile și ați descins în mijlocul fraților voștri mai mici și părăsiți — nu pentru recompensă materială, căci nu se poate numi recompensă materială minimul de existență, nu, ci numai din dragoste curată și din dorința de-a fi folositori fraților voștri din Iugoslavia. — Cinste și recunoștință vouă! Prin nobleța gestului vostru, voi ați pus în practică cuvintele lui Hristos din sf. evanghelle de astăzi: „Celce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie“. Da, prin venirea voastră aici, voi v'ați lăpădat de toate contingentele și interesele trecătoare, ați luat asupra voastră crucea tuturor nesiguranțelor și greutăților și ați urmat lui Hristos, căci plăcut este lui Hristos, ca și neamul românesc să se ridice la un nivel mai înalt de lumină, de conștiință și de viață morală, și aceasta este sf. voastră misiune între noi, mână'n mână cu slujitorii sf. Altare — Prin venirea voastră aceste sale de învățământ, cari erau mute, astăzi au prins glas și răsună, ca nici odată, de dulcele graiu românesc depe șesurile Munteniei și de sub colinele înșorite ale Moldovei. — Prin venirea și activitatea voastră, organismul nostru cultural, debil și anemic, a primit o proaspătă infuziune de sânge, de vitalitate și energie românească.

O mică digresiune. Am o reminiscență de ca-

racter literar din jurul anului 1907. În acea vreme se pornise o vloae și tinerească mișcare literară sub direcțiile profesorului N. Iorga și a revistei „Sămănătorul”. Talente noi și viguroase apărură pe arena literară. Un alt distins profesor, pedagog și om de litere, Simeon Mehedinți, dacă nu mă înșel, caracterizase acea înviorare și recrudescență a literaturii românești cu atributul de primăvară literară.— Să-mi dați voie, ca prin analogie, să numesc și cu noua epocă de muncă difuzare culturală, care începe odată cu venirea voastră aici, s'o numesc *primăvara culturală* a neamului românesc din Banatul jugoslav.

Iubiți învățători! Când ați plecat de pe plajurile voastre, sunt convins, că ați plecat cu sufletul încărcat de iluzii, de optimism și gânduri bune.— Ajuși în mijlocul nostru, poate că nu toate speranțele D-voastră s'au realizat.— Probabil veți fi avut și decepții, vă veți izbi de greutate și mizerii, veți fi întâlnit în cale oameni mici cu patimi mari, sau ați fost neplăcut impresionat de măruntele bârfeli și intriguri rurale, de dușmăniile și luptele intestinale dintre frați.— Tot ce e posibil.— Dar nu vă mirați și nu descurajați-vă, căci nimic nu e perfect pe pământ, cu atât mai puțin blata noastră societate românească, fie ea din Banatul jugoslav, fie din cel românesc. Eu vă rog ca să vă ridicați mai presus de aceste considerații și nu D-voastră să vă coborâți la realitatea, de multeori meschină, ci D-voastră să înălțați și să modelați aceasta realitate după sufletul tinăr, curat și idealist, cu care v'a binecuvântat Dumnezeu și atunci acești 3 ani petrecuți în slujba școlii și culturii românești vor lăsa o dâră de lumină și o amintire neștearsă în viața și istoria poporului român din Banatul jugoslav, iar conștiința D-voastră va fi împăcată. Mai mare răsplată nu puteți avea.— Dar cine știe, legile și convențiile oamenilor le făuresc, oamenii le schimbă.— Se poate, ca acești 3 ani contractuali să se schimbe în 6 sau mai mulți ani.— Loialitatea fără rezerve față de statul care v'a primit, vă va da posibilitatea, ca să vă desăvârșiți opera binefăcătoare începută pentru noi, românii jugoslavi, frații voștri.

Asigurându-vă de toată simpatia și dragostea românilor din Sarcia, vă zic, bine-ați venit și cu Dumnezeu înainte la muncă și datorie.—

Gherasim Andru
protopop

10 Mai la Arad

Ziua de 10 Mai a înscris anul acesta al șaptezecilea an al existenței unei noi faze în viața națiunii române, care după atâția ani de oprimare a trecut peste toate barierele ce-i stăvileau mersul și dezvoltarea ca națiune inde-

pendentă, faza consolidării unității noastre ca *Natiune și Stat Român*, și drumul spre progres, pentru care s'au adus atâtea jertfe. Șaptezeci de ani de când Augusta Dinastie Română a ocupat definitiv tronul României, punând temelie Patriei noastre și îndreptându-i pașii spre un viitor de aur, dorit și visat de strămoșii noștri e 10 Mai 1866—10 Mai 1936.

Această zi a Unirii neamului nostru, „sin-teza tuturor sărbătorilor noastre naționale”, s'a serbat Duminecă la Arad cu un deosebit fast, din care s'a putut observa nota distinctivă de impunătoare afirmare românească plină de entuziasm, dat fiind faptul că a căzut în zi de Duminecă la care au participat autoritățile militare și civile. La toate edificiile falfăia drapelul național, iar prin vitrine se vedea chipul M. Sale Regelui Carol II

Te-Deum-ul dela catedrală.

Duminecă dimineața după terminarea Sf. Liturghii, la orele 11 în catedrala ortodoxă, episcopul Aradului P. S. S. Andrei, înconjurat de un sobor de 12 preoți, având la dreapta pe I. P. C. Sa arh. Dr. I. Suciuc iar la stânga pe P. C. Sa Dr. Gh. Ciuhandu inconom stavrofor, a oficiat un Te-Deum, după care P. S. Sa Andrei a rostit o cuvântare ocazională.

P. S. Sa spune, că ziua de 10 Mai e sin-teza tuturor sărbătorilor noastre naționale și cea mai măreață pe care o avem noi români. În ea s'a făurit o Românie liberă, Patria noastră, pe care o așteaptă un viitor de aur. Temelia acestei Patrii a fost pusă de trupurile celor care s'au jertfit pentru ea și de cenușa eroilor care și-au dat sufletul pentru întemeierea ei. Deci dacă la temelia ei sunt atâtea jertfe, datorința noastră de căpetenie e ca să facem cele mai mari sacrificii pentru apărarea ei, a Neamului și Dinastiei și într'un glas și cu un gând să zicem cu toții Trăiască M. Sa Regele Carol al II-lea, realizatorul nădejdilor noastre de mai bine și Dumnezeu să-l dăruiască viață lungă și fericită.

La Te-Deum au asistat d-nii general: Alexandrescu și Banciu, col. Kiriacescu și alți ofițeri superiori; apoi dr. Ioan Groza, prefectul județului Arad, dr. Romulus Coșoiu, primarul orașului, dr. Bejan subprefectul, Orezeanu, preș. Tribunalului etc.

Defilarea.

După terminarea Te-Deumului, P. S. Sa Andrei, d. prefect și primar împreună cu celelalte autorități au plecat la primărie, unde după sosirea d. general Alexandrescu, însoțit de

oîșerii superiori, a avut loc defilarea trupelor: infanterie, roșiori, grăniceri și artilerie.

Defilarea a fost începută de premilitari, cari au defilat foarte bine atrăgând admirația tuturor.

În fața primăriei au fost așezate toate școlile secundare și primare din Arad.

După defilare a avut loc în sala festivă a prefecturii o recepție la care au participat toate autoritățile.

Muzica chesturii de poliție a cântat toată după masa în fața prefecturii.

După masă la orele 4 a avut loc pe arena „Gloria”, în cadrul unei serbări de educație fizică, examenul de gimnastică de sfârșit de an al elevilor liceului „Moise Nicoară”, sub conducerea d-lor profesori Dabiciu și Grau, la care a participat un public foarte numeros.

La orele 9 seara a început retragerea cu torțe a soldaților, care cu sunete de urale pline de entuziasm au ajuns în fața primăriei unde erau adunați elevii școalelor secundare și studenții dela Academia Teologică.

Acolo s'au jucat hore românești și s'au cântat cântece naționale cu care s'a terminat entuziasta serbare a zilei de 10 Mai.

Codreanu Sever
student în teologie.

Adunarea generală a Fondului preoțesc.

Reprezentanții preoțimei eparhiale, protopopul și 2 preoți din fiecare protopopiat, s'au întrunit în adunare generală a fondului preoțesc, la 6 Mai a. c. în sala de ședințe a Consistorului.

Invitat să prezideze această adunare, P. S. Sa salută preoțimea cu „Hristos a înviat” și rostește rugăciunea „*Impărate ceresc*”. Apoi spune, că simte o profundă bucurie sufletească, de câte ori are prilejul, să fie încunjurat de un număr mai mare ai clerului, căci aceste ocazii sunt prilejuri binevenite ca Episcopul să împărtășească preoțimei indicații pentru propășirea și intensificarea vieții religioase morale a creștinilor noștri.

P. S. Sa declară că preoțimea trebuie să considere averea materială ca un mijloc prin ce se spiritualizează viața. Declară că a precizat să înființeze pe cheltuiala Sa, în Arad un internat pentru băieții de preoți, ca să creeze sucrescențe pentru viitorii slujitori ai altarului și conducători ai instituțiilor noastre bisericesti.

Din rapoartele ce le-a primit în cauza aceasta dela protopopi, a constatat P. S. Sa, cu durere că preoții de azi, în comparație cu cei bătrâni, n'au copii.

Comisia de control al fondului preoțesc, aduce omagii și sentimente de venerație și stimă P. S. Sale Episcopului Andrei. Și tot atunci aduce pioasă recunoștință memoriei Episcopului decedat Grigorie, și ridicându-se toți în picioare rostesc împreună ca „Dumnezeu să-l ierte pe Episcopul Grigorie și să-l odihnească cu cei drepti”

Intrându-se în ordinea de zi, se constată că în urma statutelor actuale ale fondului preoțesc făcute cu un zel exagerat, fondul preoțesc nu are capacitatea de-a plăti pensiile respective ajutoarele anuale ale preoților deficienți, preoțeselor văduve și orfanilor.

Până la anul, când se vor schimba statutele, se decide pentru anul în curs reducerea tuturor pensiilor și ajutoarelor cu 20% la cei ce primesc pensi și ajutoare dela 1926 încoaci.

Socoțile și preliminarul fondului și toate propunerile în cauză, se înaintează pentru aprobare Vener. Consistor și Adunării eparhiale.

Ședința

comitetului Societății Femeilor ortodoxe române din Arad.

Comitetul Societății Naționale a femeilor ortodoxe române, filiala Arad, a ținut o ședință, sub președinția dnei Goldiș.

La această ședință a participat și episcopul Aradului, P. S. Andrei Mag'eru.

După expunerile P. S. Sale și propunerile membrilor din comitet, s'au luat câteva hotărâri importante cu privire la activitatea viitoare a societății.

S'au purtat discuții asupra scopului asociației, care este naționalismul și ortodoxismul, mântuirea sufletului și întărirea conștiințelor românești.

Scopul acesta se va putea îndeplini atunci, când educația tineretului se va clădi pe temelii morale solide și isvorâte din principiile creștinismului ortodox.

Toată strădania societății se cuvine să se îndrepte, cu duh și entuziasm nelimitat, spre refacerea vieții trăite, interiorizarea în suflete a Evangheliei. Și pentru a se putea obține această îmbunătățire a vieții: dezvoltarea sentimentelor nobile — e neapărată nevoie ca ele să se concretizeze în imbolduri cari sunt mai aproape de viața reală a insului. Fiindcă unul din aceste imbolduri, cel mai important și înrăuritor, este icoana sfântă, reprezentând fie chipul eroilor naționali,

file a celor religioși, s'a hotărât ca femeile ortodoxe să intensifice cultul icoanelor.

Pentru a cultiva sentimentul religios la tineretul școlar, s'a luat hotărârea, în unanimitate, să se distribuie cu prilejul examenelor de religie, premii constând din cărți cu conținut moral și religios, cruciulițe, ico-nițe, în consecință, comitetul societății va lua contact cu directorii și directoarele tuturor școlilor, ca să se alcătuiască programul decernării premiilor.

Membrele societății vor purta o insignă distinctivă, urmând ca forma și culoarea să fie adoptată ulterioară.

După ce d-șoara Cornea, secretara societății, a propus și comitetul a admis să se aducă vii mulțumiri tuturor aceluia cari au contribuit cu obolul lor la colecta de Paști, d-na președintă Goldiș a declarat ședința închisă.

Ședință plenară.

Măști în 5 Mai, a. c. la ora 11 Consiliul nostru eparhial a ținut ședință plenară cu toate trei secțiunile sub prezidiul P. S. Sale părintelui Episcop Andrei. Au participat următorii ase-sori: M. Păcățianu, Dr. Gh. Ciuhandu, D. Muscan, Dr. T. Botiș, Dr. N. Popovici, Dr. P. Țucra, T. Cibian, S. Seculin, S. Stana, și C. Turic din cler. Iar dintre mireni: Dr. C. Iancu, Dr. I. Marșeu, Dr. E. Beleş, Dr. E. Velici, Iosif Moldovan, Ascaniu Crișan, Dr. I. Drincu și Vin-tilă Popescu.

Ședința s'a deschis cu rugăciunea »Impărate ceresc« rostită de P. S. Sa.

S'a citit și aprobat Raportul general al Consiliului plenar către Adunarea eparhială, despre gestiunea anului 1935. S'a decis că, con-trar uzului de până aci, să fie aduse în fața Consiliului plenar și rapoartele singuraticelor secții, către Adunarea eparhială, ca astfel con-silierii dela toate secțiile să aibe cunoștință des-pre activitatea fiecărei secții.

La cercarea P. Ven. Consiliu Mitropolitan, s'a decis îndeplinirea locurilor vacante pentru Congresul mitropolitan pe restul ciclului în curs.

Alegerea deputatului din cler la acest congres, pentru cercul Buteni-Hălmagiu, se va face în Gurahonț în 25 Iunie a. c. comisar la această alegere fiind părintele protopop C. Lazar. Iar pentru un deputat mirean în cercul Arad, se va ține alegere în 21 și 28 Iunie. Comisar pt. aceasta alegere a fost numit d. Dr. C. Iancu.

Parastas pentru văduva protopopeasă Elena Sârbu.

Intr'una din săptămânile trecute s'a slujit, în bi-serica sf. Gheorghe dela Spitalul județean din Arad un parastas evlavios pentru odihna sufletescă a răposatei protopopese Elena Sârbu, din Girișul Negru (Bihor).

În cursul lunii Februarie, Venerabila protopopeasă, aflându-se la fiul său Dr. Gh. Sârbu, avocat în Arad, s'a bolnăvit și s'a supus unei grele operații în spitalul județean din Arad. Însă etatea și fizicul ei plâpând, n'a putut suporta consecințele acestei operații și în 29 Februarie și a dat sufletul nobil în mâinile Domnului Hristos.

Serviciul punerii în sicriu, l-a făcut părinții Stana și Draia dela Episcopie. Apoi sicriul cu corpul răpo-satei a fost transportat la Girișul-Negru, unde în 3 Martie a fost depus între regătele unanime ale unei asistențe numeroase, în cavoul familiar.

Văduva Elena Sârbu, a fost soția protopopului de pie memorie Petru Sârbu din Giriș, decedat în anul 1930. Preoții și intelectualii mai în etate din Arad și județ, își aduc aminte cu multă duloșie de figura blân-dă și plină de bunătațe a protopopului Sârbu.

În sufletul și inima sa de aur avea acumulate alăta dragoste și bunătațe, încât erai copleșit de cali-tățile lui frumoase. Și bunul Dumnezeu l-a dăruit pe profa Sârbu cu o soție tot așa de bună și înzes-trată cu însușiri nobile. Casa lor plină de lumină și pace creștinească, era larg deschisă tuturor celor ce veneau cu necazuri, cu bucurii, sau după sfaturi.

Din căsătoria acestor 2 soți buni, s'au născut 15 copii, dintre cari azi trăesc 8, toți înzestrați cu cali-tățile frumoase moștenite dela scumpii lor părinți. Cel mai mare Ananie este preot în frunțașă Comună Ucu-riș, Mărioara a fost căsătorită cu preotul Tr Roman, decedat în anul 1931, Gheorghe este simpaticul nostru avocat din Arad, Petru este notar public în Hălmagiu, Hermina și Aurel funcționar, Silviu notar în Giriș și Aurora preoteasă tot în Giriș

Protopopul Petru Sârbu a fost un mare și înfocat naționalist. Pe vremea dominației Ungurești, în colțul județului Bihor unde păstorea el, acest neînfricoșat ro-mân și casa sa, a fost farul de unde s'a revărsat lu-mină românească în toate satele românești.

El împreună cu iubita sa soție și au slujit Bise-rica și neamul vreme de aproape 50 de ani. Acum dorm liniștiți în cavoul familiar din satul Giriș. În-cunțurați de dragostea și pietatea iubiților lor fii și tu-turor ce i-au cunoscut. — Depunem și noi o lacrimă de recunoștință pe mormântul Protopopului Petru Sârbu și soției sale Elena rugând pe Dumnezeu să-i facă părtași de fericire vecinică.

† Preot Cornel Popescu

S'a stins din viață, ca o lumină, care s'a consumat de tot, în ziua de 3 Maiu, la locuința sa din Păuliș, după o păstorire de 35 ani, în ogorul Domnului.

Inhumarea rămășițelor lui pământești s'a făcut în ziua de 5 Maiu, când corpul lui neînsuflețit a fost transportat la sf. biserică de către 6 preoți, unde după terminarea sfintei liturghii s'a oficiat prohodul, de către P. C. Sa P. Givulescu protopop, înconjurat de un sobor de 11 preoți.

L-au parentat P. C. Sa Păr. protopop în numele bisericii, pr. I. Chebeleu în numele preoșimii din tract, iar în numele enoriașilor și a Oastei Domnului pr. Gh. Barbă.

L-am petrecut apoi la locul de vecinică odihnă, însoțit de regretul unanim al întregului popor.

Au rostit cuvântări la mormânt dl. dir. școlar T. Givulescu în numele școlaei; iar în numele tinerimii și a soc. Sf. Gheorghe dl. inv. N. Oprea, aducând defunctului elogii bine meritare.

Pentru a justifica regretul nostru, pentru pierderea lui, la vârsta de 62 ani, menționăm aci că defunctul a fost un preot model întru toate. A fost veghe neadormită a parohienilor săi, pe cari i-a sfătuit, i-a învățat și a infiltrat în inima lor iubirea de neam și biserica noastră ortodoxă. A trăit și a muncit numai pentru binele poporului său și a murit la datorie, pentru că și morbul greu de care a suferit, l-a contractat în decursul unei misiuni pentru popor, înainte cu un an și de atunci a fost tot suferind, până în ultima clipă a vieții sale. A fost un adevărat apostol, pentru că în predicile sale, presărate cu multe învățături și exemple practice, precum și în conversațiile sale, captiva mulțimea cu o putere magică.

A fost modest, dar a impus prin cinste, bunătatea inimii și prin superioritatea culturii. Eră în curent cu orice problemă și mai ales cu dezvoltarea literaturii bisericești și cu cele mai noi metode de pastorație. Chiar și nouă preoșilor ne inspira curaj în lupta cu viața și nu căteă nici odată contra vitegiei vremilor. Deviza lui era: „Sunt bucuros de slăbiciuni, de deăfimiări, de nevoi, de prigoniri, de strâmtorări pentru Hristos, căci tocmai când sunt slab, atunci sunt tare“. (II Cor., 2. 10)

Pentru aceste calități chiar dela începutul carierei sale, a fost membru marcant în corporațiunile bisericești, președ. desp. Radna al Asoc. clerului, misiionar și duhovnic tractual. În parohie a făcut ordine și a dat viață bisericii, înfiinșând soc. tinerimii Sf. Gheorghe și „Oastea Domnului“, iar pe terenul catichetic a fost neîntrecut. Așa au știut pr. C. Popescu să desjelineze ogorul moștenit dela înaintașii săi, cum foarte

bine a accentuat P. C. Păr. protopop în cuvântarea finută.

Pentru râvna sa pentru Hristos, până la sacrificiu, a fost distins cu brâu roșu și cu „Răsplata muncii pentru biserică“.

Bunul Dumnezeu să-i facă parte de fericire, de care nu s'a putut bucura în viață!

† Ecaterina Lăzărescu

În ziua de 3 Mai a. c. a fost înmormântată în maosoleul familiar din Jadani iubita și evlavioasa mamă a P. S. Sale Episcopului Vasile Lăzărescu dela Caransebeș.

Moartea prea timpurie a frunței femeii și bună mamă a stârnit în sufletele tuturor celor ce-au cunoscut-o, căci era numai de 62 de ani și de acum se nădăjduia să se bucure de fericirea celor 2 fii ai săi P. Sfințitul Vasile și celalalt frunț al comunei Jadani.

Dumnezeu a orânduit însă, ca pe evlavioasa sa fică s'o cheme la sine mai curând.

Prohodul a fost săvârșit în biserică din Jadani de 20 preoți în frunte cu protopopii: R. Aucușa consilier la Caransebeș, Dr. Cloroianu din B. Comloș și S. Seculin dela Vinga.

La jalea P. Sfințitului Lăzărescu a participat un public mare, între cari consilierul eparhiei Caransebeș și frunțele vieții noastre publice din Timișoara și județ.

Părintele Cloroianu, a rostit un impresionant panegiric. Răspunsurile funebrele au fost rostit de corul studenților teologi din Caransebeș și corurile din Vinga și Jadani.

Exprimăm P. Sfințitului Vasile profundele noastre condoleanțe, rugând pe Dumnezeu să așeze sufletul scumpel Sale mame în cununa celor fericiți.

ASOCIAȚIA FRĂȚIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ SECȚIA EPARHIALĂ ARAD.

INVITARE

Conform art. 16 din Statute, invităm cercurile protopopești, parohiale și prin ele pe toți Românii Ortodocși din Eparhia Aradului la *a III-a adunare generală* ce se va ține în *Arad Luni 1 Iunie 1936* (a doua zi de Rusali) cu urmatorul

PROGRAM:

- ora 8. a. m. Ședința Consiliului în sala de ședințe a parohiei.
- „ 9. „ „ Participare la serviciul divin în catedrală.
- „ 10³⁰ „ „ Procesiune la sfințirea și d-svelirea bustului Dr. P.tru Pipoș, ridicat de „Societatea Dr. P. Pipoș pentru studiul copilului român“.

- ora 12. a. m. Adunarea generală a F. O. R. la Palatul Cultural, sub presidenția de onoare a. P. S. Sale Părintelui Episcop Dr. Andrei Magieru.
- „ 13³⁰ p. „ Masă comună la Cercul românesc.
- „ 17 „ „ Festival la Palatul Cultural.

Comitetul de direcție

*Inscrierile la masa comună se fac până la 28 Mai prin carte postală la dl. director Vasile Mircea (Cercul românesc), ori prin semnarea în listele depuse la Librăria Diecezană (Bulv. Regina Maria) și Librăria Concordia (str. Eminescu). Prețul tacâmului Lei 62.

PROGRAMUL FESTIVITĂȚILOR

I.

Ora 11. *Desvelirea bustului Dr. Petru Pipoș cuvântări:** Delegatul Societății Dr. P. Pipoș Reprezentantul școlilor, Reprezentantul foștilor elevi, Reprezentantul Municipiului.

II.

Ora 12. *Adunarea generală F. O. R.* Deschiderea de către președintele *Iosif Moldovan* Cuvânt. P. S. Sale Dr. *Andrei Magieru*. Salutul oaspeților. Raport general despre activitatea secției. Proclamarea noilor membri.**. Propuneri închiderea adunării generale.

*Timpul fiind limitat, cuvântările nu se pot estinde peste 10-15 minute.

**Inscrierile de membrii se fac la dl. casier general *Virgil Antonescu*.

III.

Ora 17. *Festivalul din Palatul Cultural.*

Davidov: „Ceriurile spun. . .” corul Academiei Teologice sub conducerea dlui profesor *Atanasie Lipovan*.

Bortnaschi: „Cu glasul meu către Domnul am strigat” corul „Armonia” sub conducerea dlui prof. *Ioan Lipovan*.

Conferință: „Biserica dominantă și egala îndreptățire a cultelor” ținută de dl. Dr. *Lazar Iacob*, prof. univ. Cuj.

A. C. Popovici Racovița: „Pre Tine Te lăudăm” corul „Doina Crișanei” sub conducerea dlui profesor *Sever Ageu*.

I. Ghica Comanești: „La bisericuță” corul Școlii Normale sub conducerea domnului profesor *Ioan Lipovan*.

T. Lugoian: „Troparul Rusaliilor” corul învățătorilor sub conducerea domnului preot-învățător *Virgil Lugoian*.

Biletele de dus și înapoiere pentru Duminică și sărbători se eliberează pe orice distanță cu o reducere de 25%.

INFORMAȚIUNI

Răspândirea Bibliei Britanice. Din rapoartele publicate în Anuarul Societății B. Bltice Britanice pe anul 1934—1935 aflăm că în cursul acestui an s'au răspândit 10.070.609 volume biblice. În Asia s'a răspândit 7.046.000 volume; în China 4.296.000 volume; în România 47.658; iar în Grecia deși numărul locuitorilor e mult mai mic ca la noi, s'au vândut totuși 54.085 volume.

Întă prin urmare ce activitate uriașă desfășoară această societate întru răspândirea cuvântului dumnezeesc. E un model vrednic de urmat și pentru Societățile noastre creștinești care ar trebui să răspândească și să intensifice propaganda religioasă.

Un evreu orb de 25 ani își recapătă vederea la *Maglavit*. Evreul *Scherman*, zăcând de o boală de ochi pe când era încă copil a rămas orb în desăvârșire de pe urma acestei boli.

Auzind el despre întâmplările minunate și despre vindecările ce au loc zilnic la *Maglavit*, s'a hotărât să se ducă și el într-acolo. Și ducându-se s'a dus la *Petrache Lupu*, după îndemnul căruia s'a spălat vreme de trei zile cu apă dela salcia miraculoasă, căpătând a patra zi vederea ce o pierduse de mic copil.

S'a întors acasă evreul *Scherman* laudând pe Dumnezeu cel Atotputernic precum orbul de odinioară dela lacul *Siloamului*.

Automobilul în care a fost ucis Regele Alexandru a fost adus la Belgrad și expus în muzeul de război. Încă de anul trecut, guvernul jugoslav luase măsuri ca automobilul în care a fost ucis Regele erou *Alexandru* să fie adus din Franța în Serbia. Un vapor de comerț francez a adus ieri la *Sput*, în Jugoslavia, acest automobil. El va fi transportat la Belgrad și va fi expus în muzeul de război.

Nenorocirea unui copil. Copilul *Alexandru Cogan*, din comuna *Olteiu*, județul *Prahova*, după ce însoțise pe un frate al său, care se dusese cu vitele la pășune, întorcându-se acasă, s'a oprit pe un pod de scânduri de peste un părau din marginea satului ca să se joace. El a băgat gâtul între două scânduri și făcând o mișcare gresită, a alunecat cu picioarele de pe scândura pe care se afla și a rămas spânzurat cu gâtul între scânduri. Nefiind nimeni prin apropiere, copilul a încetat din viață. El a fost găsit de niște săteni ce au trecut mai târziu pe acolo.

Zece Maiu. Ziua de 10 Maiu este ziua sfântă a neamului, în ea trăim toate frământările și întreaga istorie a țării. Cei trei regi cari au liberat, au unit și ridicat poporul românesc la cinstea de azi, sunt simbolul de biruință către care sufletul nostru trebuie să se înalțe cu recunoștință. Credința lor, a fost credința noastră; înțelepciunea lor, înțelepciunea poporului românesc; vitejia lor, vitejia neamului. Lor deci li se cuvine, în această zi de sărbătoare națională, tot respectul și dragostea noastră a tuturor

Nr. 3461/1936

Comunicat

În conformitate cu adresa Nr. 59594 din 21 Aprilie a. c., a Ministerului Instrucțiunii Publice al Cultelor și Artelor publicăm în cele următoare, dispozițiunile luate de Consiliul de Miniștri, prin jurnalul Nr. 588 din 23 Martie 1936, cu privire la hârtia din arhiva instituțiilor:

„Se interzice autorităților publice, civile, militare, bisericești... de a mai vinde în comerț hârtia maculatură provenită din registre dosare, chitanțiere, recipise, concepte, monitoare oficiale, reviste, broșuri, imprimare scoase din uz, etc, cari după regulamentele respective nu mai au nici o întrebuințare.

Toată hârtia aflată în arhiva diferitelor instituții, arhive cu o vechime prevăzută de legile în vigoare, aparține Direcțiunii generale a Arhivelor Statului.

Toată aceasta maculatură din arhive cu o vechime mai mare decât aceea prevăzută de legile în vigoare, va fi predată exclusiv, Asociației Cercurilor de gospodine și Societății „Ocrotirea Tinerelor Fete” prin oficiul de vânzare a Hârtiei S. A., care în urma convențiunii intervenită între acel oficiu și societățile de mai sus, se autoriză Oficiul de Vânzarea Hârtiei ca singur, prin delegații săi, să ridice hârtia maculatură dela autorități, plătiind autorității de unde ridică hârtia câte 0,50 Lei de Kgr. de hârtie, atât Asociației Cercurilor de Gospodine, cât și Societății „Ocrotirea Tinerelor Fete”, adică în total, Oficiul de hârtie va plăti pentru hârtia maculatură ridicată, câte 1 20 Lei de fiecare Kg.

Toate autoritățile sunt obligate a face cunoscut direct Oficiului de Vânzarea Hârtiei, cantitatea de hârtie maculatură de care dispune pentru a fi vândută.

Oficiul de vânzare a Hârtiei, va face cunoscut Direcției Generale a Arhivelor Statului, prin delegații săi respectivi, instituțiile de unde urmează să ridice hârtia, Direcția Generală a Arhivelor prin delegații săi va proceda imediat la clasarea hârtiei maculatură, după care instituțiile vor fi libere a face predarea în condițiunile de mai sus.

Oficiul de vânzarea hârtiei, este obligat, ca toată hârtia maculatură ridicată dela autorități, să o macine în pastă de hârtie, fiindu-i cu totul interzis de a o vinde în comerț.

Cele ce prin aceasta se comunică tuturor oficiilor și instituțiilor din sub ordine, spre știință și conformare.

Arad, 8 Maiu 1936.

Consiliul eparhial ort. rom.
Arad.

Nr. 3260/1936

Comunicat

Sfântul Sinod, cu adresa Nr. 920/936, ne aduce la cunoștință că și în sesiunea actuală a fost solicitat să rezolve în chip favorabil ches-

tiunea recăsătoriei preoților văduvi. Cum aceasta problemă nu este de competența unui sinod local, ci de a unui sinod ecumenic, Sf. Sinod a rezervat-o pentru viitorul Sinod ecumenic.

Ca măsură preventivă însă, pentru a împiedeca pe preoții văduvi să se mai recăsătorească civil, Sf. Sinod a hotărât a interveni la organele în drept — ceea ce am și făcut — să ia măsuri ca în cazul când, întâmplător, un preot, trecând peste prescripțiile Sf. Canoane, ar cere Ofițerului Stării Civile să-l recăsătorească, acesta să-i pretindă aprobarea episcopului său că se poate recăsători. Și cum dela episcopul său nu va putea căpăta aceasta aprobare, potrivit Sf. Canoane, preotul ce ar fi dorit să se recăsătorească, va fi chemat la realitate și forțat să-și păstreze văduvia curată, de voiește să mai rămână în rândul clericilor.

Ceea ce aducem la cunoștința celor interesați, spre conformare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 5 Maiu 1936.—

Andrei
Episcop.

Nr. 3081/1936

Comunicat.

Sfântul Sinod cu adresa Nr. 712/936 și Nr. 775/936, Ne face cunoscut că în ședința sa dela 11 Martie a. c., dând urmare deciziunii Congresului Național Bisericesc dela 14 Octomvrie 1935, a stabilit vârsta pentru hirotonie de 23 ani pentru diacon și 25 pentru preot.

Până atunci însă tinerli candidați la diaconat sau preoție nu trebuie să-și piardă timpul aiurea departe de biserică, întrucât la hirotonie li se va cere să dovedească ce au făcut.

De aceea tinerli candidați de preoție până la împlinirea vârstei când pot fi primiți la hirotonia (23 ani pentru diacon și 25 ani pentru preot) și până când li se va putea încredința parohie, sunt îndatorați a face serviciul de cântăreți la biserică, sau în cancelariile protopoști, unde pot avea ceva plată.

Având vârsta de 23 ani, pot fi făcuți diaconi pe la parohiile mai de seamă fără plată specială ci mulțumindu-se cu ce vor primi dela slujbele din parohie.

Ceea ce comunicăm spre știre.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 5 Mai 1936.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

Nr. 3724/1936.

Comunicat.

Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, Direcțiunea cultelor, cu adresa No. 69681/9144 din 30 Aprilie a. c. Ne comunică următoarele:

„Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul Lucrărilor Publice prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 73 din 27 Martie 1936 a creat „Fondul pentru modernizarea de drumuri naționale.“

Acest fond se alimentează din diferite venituri, între cari intră și taxele anuale pentru carnetele de reducere cu 50 % pe C. F. R., cari sunt următoarele:

pentru un carnet Cl. I. Lei 150

„ „ „ „ II. „ 120

„ „ „ „ III. „ 20, cari se

plătesc la orice administrație financiară.

Această recipisă se prezintă la eliberarea carnetelor sau la viza trimestrială.“ Ceeace aducem la cunoștința celor interesați spre conformare.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad

Nr. 3133/1936.

Comunicat.

Sfântul Sinod cu adresa No. 868/1936, Ne comunică următoarele:

„Inalta Curte de Casație S. I. București, prin deciziunea Nr. 2584/935, a stabilit principiul după care, *preoții nu pot fi constrânși să jure în fața instanțelor civile de judecată.*

Deasemenea Inalta Curte de Casație S. III., București, prin decizia Nr. 608 din 27 Martie 1935, consfințește dreptul exclusiv al Episcopului de a face numirile și transferările preoților. Ministerul Cultelor nu poate exercita nici un control la numiri și transferări, ci ia simplu act de ele când i-se comunică.“

Comunicăm acestea spre știre și conformare.
Arad, la 29 Aprilie 1936.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad.
† Andrei.

Parohii vacante.

Conform rezoluției Ven. Consiliu Eparhial No. 3293/1936, pentru îndeplinirea parohiei I din Beba Veche rămasă vacantă în urma decedării preotului Andrei Blaga, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Una sesiune parohială în extensiunea ei actuală de 40 jug.
2. O grădină extravilană în extensiunea ei de azi.
3. Pentru răscumpărarea birului 4000 Lei (Patrumi Lei) în numerar.
4. Stolele legale.
5. Intregirea salariului preoțesc dela Stat pentru care parohia nu ia nici o răspundere.
6. Văduva preotului Andrei Blaga, conf. §-lui 26 din Regulamentul pentru parohii are drept la jumătate din beneficiul acestel parohii un an, adică dela 10 Martie 1936 până la 10 Martie 1937.

Parohia este de cl. I, deci dela recurenți se cere calificatiune de cl. I rurală.

Alesul preot este obligat a plăti toate dările după beneficiul său preoțesc, a predica regulat la sf. Biserică și a catehiza la școlaele din această comună

De locuință se va îngriji alesul preot

Reflectanții dupăce vor dovedi protopopului tractual calificatiunea recerută, pe lângă observarea §-lui 35 din Regulamentul pentru parohii se pot înfățișa în sf. Biserică din Beba-Veche spre a face cunoștința alegătorilor.

Rugările de concurs, ajustate cu toate documentele necesare, se vor adresa Consiliului parohial ort. rom. din Beba-Veche și se vor trimite Oficiului protopopesic ort. rom. din Comloșul Mare, jud. Timiș.

Din ședința Consiliului parohial ort. rom. din Beba-Veche dela 16 Aprilie 1936.

ss. Petru Mihaița
președinte

Ioan Vida
notar

În înțelegere cu protopopul Dr. Ștefan Clorolanu.

1—3

Publicațiune

În ziua de 25 Mai 1936, ora 11 a. m. se vinde prin licitație publică materialul lemnos de gorun și fag de pe suprafața de 57.55 ha. din pădurea comunei Cermeiu jud. Arad, donată bisericii ort. rom. din Cermeiu, aflătoare în hotarul com. Groșeni jud. Bihor cu respectarea art. 88 și 110 din legea contabilității publice.

Licitatiia se va ține atât la Inspectoratul Regimului Silvic Timișoara Str. Milano No. 5 precum și la reședința Ocolului Silvic Tinca jud. Bihor, unde se pot vedea condițiunile zilnic, dela orele 11 a. m. până la orele 13 p. m.

Poleacu Ioan
preot

președintele Consiliului parohial.

Redactor: protopop Simion Stana

